

УДК 37.04:004(355)

DOI <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2025.99.21>**О. О. Кравець**старший викладач кафедри іноземних мов
Таврійського державного агротехнологічного університету
імені Дмитра Моторного

ПРАКТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У дослідженні розглядається актуальність дистанційної освіти як складової сучасного навчального процесу, що вимагає від освітніх установ додаткових зусиль для організації та проведення занять. Підкреслюється, що дистанційне навчання активно використовує цифрові технології, проте складність полягає у виборі найбільш корисних інструментів серед їхнього різноманіття для викладачів та здобувачів освіти.

Автор висловлює думку, що штучний інтелект (ШІ) може стати важливим помічником у цій сфері, допомагаючи викладачам заощаджувати час та створювати цікавий контент. У тексті наводиться посилання на офіційний документ – Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02 грудня 2020 р. № 1556-р, яке затверджує Концепцію розвитку штучного інтелекту в Україні. Цей документ визначає розвиток ШІ стратегічним напрямком для країни, приділяючи особливу увагу освіті як пріоритетному застосуванню технологій.

ШІ в контексті освіти розуміється як організована сукупність інформаційних технологій, що застосовуються для виконання складних комплексних завдань шляхом використання методів наукових досліджень та алгоритмів обробки інформації. Зазначається, що ШІ-системи здатні отримувати інформацію, обробляти її, самостійно створювати нові дані, моделі, приймати рішення та визначати способи досягнення поставлених завдань.

Далі в тексті розглядаються основні платформи, які можуть бути використані при підготовці до заняття викладачем. Наголошується, що платформи, як і завдання, вибираються згідно мети заняття. На розгляд пропонуються такі інструменти для створення навчального контенту як TWEE, WORLDWIDE, Gemini. Автор розглядає особливості використання цих інструментів з наведеними прикладами вживання та використання на занятті. З метою демонстрації роботи навчальних інструментів надається приклад практичного заняття з теми «Спорт», при підготовці до якого використовувався чат-бот Gemini.

Таким чином, у статті підкреслюється важливість та перспективність використання штучного інтелекту в освітньому процесі, особливо в контексті розвитку дистанційного навчання. Акцентується увага на практичному значенні ШІ для підготовки здобувачів освіти до єдиного вступного іспиту до магістратури та окреслюються ключові напрямки наукових досліджень у цій галузі, спрямованих на підвищення якості та ефективності освіти.

Ключові слова: навчальні інструменти, навчальний контент, TWEE, WORLDWIDE, Gemini, створення інтерактивних вправ.

Постановка проблеми. Дистанційна освіта стала постійною складовою навчального процесу, що потребує від освітян додаткових зусиль для організації та проведення занять. Ми можемо стверджувати, що якість дистанційної освіти напряму пов'язана з тим, як освітяни вивчають нові платформи та застосовують на заняттях сучасні цифрові технології. Доволі складно серед усього різноманіття знайти саме те, що буде корисним для викладача та здобувачів освіти.

На нашу думку помічником, який допомагає викладачу заощадити свій час і одночасно створити цікавий контент є штучний інтелект.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Затверджена Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02 грудня 2020 р. № 1556-р,

визначає загальні стратегічні напрями та завдання розвитку штучного інтелекту в Україні, приділяючи особливу увагу освіті як пріоритетному напрямку. Вона дає визначення штучному інтелекту – «штучний інтелект – організована сукупність інформаційних технологій, із застосуванням якої можливо виконувати складні комплексні завдання шляхом використання системи наукових методів досліджень і алгоритмів обробки інформації, отриманої або самостійно створеної під час роботи, а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі прийняття рішень, алгоритми роботи з інформацією та визначати способи досягнення поставлених завдань [1].

Основні аспекти, використання штучного інтелекту, які розглядалися вченими це ефективність ШІ для покращення навчальних результатів, розробка

алгоритмів для точної діагностики знань та потреб учнів, створення адаптивного навчального контенту та завдань, автоматизація оцінювання та надання якісного зворотного зв'язку, розробка інтелектуальних тьюторських систем та віртуальних асистентів, використання ШІ для підтримки інклюзивної освіти та навчання учнів з особливими потребами, аналіз великих даних про навчання (Learning Analytics) для розуміння навчальних процесів, типові питання, пов'язані з використанням ШІ в освіті, такі як упередження, конфіденційність даних та відповідальність, вплив ШІ на роль викладача та майбутнє освіти.

Вивченням цих питань займалися такі вчені як Джон Маккарті, який вперше використав термін «штучний інтелект», основні аспекти штучного інтелекту розглядали А. О. Дубчак, Я.В. Литвиненко досліджуючи напрямки використання штучного інтелекту в сучасних умовах, переваги та ризики використання цих технологій [2], В. Дем'яненко, який вивчав системи штучного інтелекту в адаптивному навчанні [3], Вікторова Л.В. з розглядом питання про застосування штучного інтелекту та чат-ботів під час вивчення іноземної мови [4].

Мета статі. Висвітлення найбільш дієвих онлайн інструментів для підготовки здобувача вищої освіти до складання єдиного вступного іспиту до магістратури.

Виклад основного матеріалу. Існує просто різноманіття інструментів для створення навчального контенту. Це дає викладачу змогу створити реально цікаві завдання і при цьому зекономити свій час і зусилля. Для початку ми б хотіли запропонувати деякі інструменти і показати їх практичне використання на прикладі одного заняття. Це інструменти для створення навчального контенту. Одним з них є TWEE (<https://app.twee.com/>). Це платформа інструментів на базі штучного інтелекту, яка дозволяє створювати різноманітні

типи завдань, плани уроків, тощо. Вправи, які надає платформа дозволяють перевірити навички читання, аудіювання, говоріння, лексичні та граматичні знання, створити тексти, діалоги, написати листи з урахуванням потрібного рівня мови. Після створення завдання його можна відправити на електронну пошту або зробити на нього посилання [5].

TWEE також надає можливість здобувачам освіти відстежувати свій прогрес, приймаючи участь у вікторинах. Плани уроків, які надає платформа дуже творчі і допомагають викладачу урізноманітнити вправи. Платформа пропонує багато варіантів вправ.

Для прикладу розглянемо вправу на визначення дефініції слова. Все, що потрібно зробити викладачу, це ввести лексичні одиниці заняття і далі платформа все зробить за вас. Наприклад, на занятті вивчаються наступні фразові дієслова turn away, turn back, turn down, turn off, turn out, turn up. Заходимо у розділ Tools і вибираємо графу Word-Definition Matching.

Далі вводимо потрібні нам слова в Target Vocabulary, вибираємо рівень мови і Do the Magic. Отримуємо чудову вправу на визначення дефініцій.

Більш того платформа ще пропонує вам створити додаткові вправи на засвоєння цієї лексики.

Wordwall (<https://wordwall.net/ua>) освітній ресурс, який пропонує створення інтерактивних вправ та ігор. Платформа надає можливість зробити завдання у вигляді вікторин, кросвордів, флеш-карток. Виконання завдань здобувачами освіти викладач може побачити у реальному часі. Перевагою онлайн-ресурсу є те, що він надає змогу ділитися завданнями і ресурсами з викладачами, використовувати вже готові матеріали з бібліотеки ресурсу [5].

Word-Definition Matching

Automatically creates a matching exercise for a list of words. Ask your student to match the word to its meaning!

Tip: for words with multiple meanings, provide a synonym in brackets to get the definition you need.

Target Vocabulary

Type the words you want to use separated by a comma...

0 / 25

Level

B1-B2

Do the magic!

Рис. 1

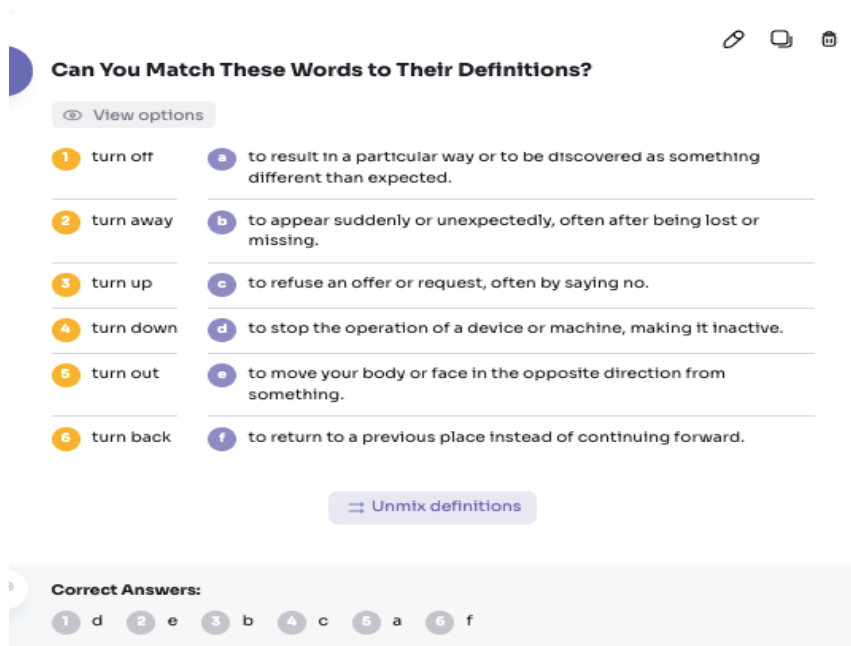

Рис. 2

Для демонстрації практичного використання можливостей штучного інтелекту ми надаємо приклад елементів одного заняття з теми «Спорт» з використанням розмовного чат-боту Gemini. Для розвитку навичок аудіювання, говоріння та підготовки до формату єдиного вступного іспиту до магістратури нами був обраний подкаст з матеріалів BBC «BBC 6 minutes» «Dancing for the brain» [6]. Він складається з діалогу двох журналістів з класичною англійською вимовою та запрошених гостей носіїв мови, яких іноді складно зрозуміти. Аудіофайл супроводжується скриптом і списком найуживаніших нових і старих ідіом та виразів, які можна зустріти у діалозі. Як скрипт так і аудіофайл можна завантажити. Тривалість аудіо 6 хвилин. Рівень подкасту Intermediate. Звичайно, що подкаст не пропонує ніяких вправ і завдань до нього. І в цьому випадку на допомогу приходять різні ресурси такі як Gemini, TWEE та інші.

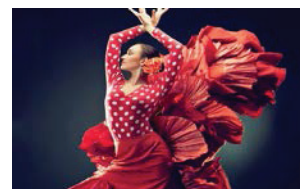
Після закінчення організаційної частини заняття здобувачам надаються короткі пояснення про типи танців, про які йде мова в подкасті, бо подкаст пропонує маленький квіз на визначення танцю по опису. Тож пояснення має такий вигляд:

The Highland Fling is a solo Highland dance that gained popularity in the early 19th century. The word 'Fling' means literally a movement in dancing.

Morris dancing is a type of traditional English dancing in which a group of people, especially men, dance together, wearing special clothes decorated with little bells.

Flamenco is a form of song, dance, and instrumental (mostly guitar) music commonly associated with the Andalusian Roma (Gypsies) of southern Spain.

Tap dancing is a type of dancing where the dancer wears special shoes with pieces of metal on the bottom which make a noise (відбивати чечітку).

Наступним завданням викладача є ввести незнайому лексику заняття, яка як надається на початку подкасту, так і зустрічається в аудіо. Ми пропонуємо скласти наочну таблицю лексичного матеріалу у такому вигляді: ідіома, лексична одиниця чи фраза у першій колонці, пояснення їх значення у другій і приклад вживання взятий із скрипту подкаста безперекладним методом.

Після оглядового ознайомлення з цією лексикою необхідно перейти на етап автоматизації знань нових лексичних одиниць. І ось саме зараз

Таблиця 1

Перелік лексичних одиниць заняття

idioms/word	definition	example
boogie / strut your stuff / throw shapes / hit the dance floor	(modern idioms) to dance	Do you love to <i>boogie on down</i> , <i>strut your stuff</i> and <i>throw shapes</i> , Beth? What I mean is: do you like dancing?
like nobody's business	(idiom) very well, or very quickly, or in very large amounts If you do something <i>like nobody's business</i> , you do it very well, or very quickly.	I can just dance <i>like no one's business</i>
a release	a process of freeing emotions, feelings or tension from the body	To me, it's just such a <i>release</i> and it's something that I definitely rely on to get the stress out of my body.
at all costs	whatever happens; used to emphasise that something must (not) be done, even if this requires a lot of effort, time, money etc. If something must be done <i>at all costs</i> , it must be done whatever happens, even if it involves a lot of difficulty, time or effort.	I've seen people who just avoid the dance floor <i>at all costs</i>
sit on the fence	(idiom) delay making a decision; avoid deciding in favour of one action over another Someone who <i>sits on the fence</i> , delays making a decision or choosing one course of action over another.	maybe for them they're still a little bit <i>on the fence</i> about whether they want to dance?
twitch	sudden small jerky movement or spasm in a part of your body	so think about where in your body do you feel a <i>twitch</i> ?
divergent	different or becoming different from something else	It promotes divergent thinking leading to happier, more creative brains.

настає час скористуватися можливостями онлайн ресурсів. Для початку необхідно визначити які типи вправ будуть найбільш доцільними для опрацювання лексики і потім правильно сформулювати свій запит. Ми працювали з Gemini і нам потрібна була вправа на встановлення відповідності значення слова та його пояснення. Ми надали лексику для вправи і ввели запит наступним чином «надай пояснення англійською цим словам і зроби вправи на matching». І отримали наступний варіант вправи з наданими одразу відповідями. Для здобувачів освіти це було завдання, яке мало такий вигляд:

Exercise 1. Find the meaning of the following words:

A

1. Boogie	A. To dance or walk in a confident and showy way.
2. Strut your stuff	B. To start dancing.
3. Throw shapes	C. To dance to pop music, especially fast music.
4. Hit the dance floor	D. To dance energetically, often with exaggerated movements.
1. Twitch	A. To be undecided about something.
2. Like nobody's business	B. Extremely well, quickly, or energetically.
3. A release	C. Whatever happens; no matter what.
4. At all costs	D. A feeling of freedom from pain, stress, etc.

5. Sit on the fence	E. To give a sudden, quick, uncontrollable jerk of the body.
6. Divergent	F. Tending to be different or develop in different directions.

B

Як ми знаємо при підготовці до ЄВІ нагальними є знання синонімів, тому метою нашого наступного завдання було опрацювання синонімів до обраної лексики. Для Gemini було створено такий запит «створи речення зі словами twitch, release, at all costs, sit on the fence, like nobody's business, divergent и надай поряд в дужках синонім англійською». Ми отримали це завдання у такому вигляді:

Twitch:

- "His eye began to twitch (jerk) nervously as he waited for the results."
- "The horse's skin twitched (shivered) as the fly landed on its back."

Release:

- "The prisoner felt a sense of release (liberation) as he walked out of the prison gates."
- "The new album is a release (launch) of all their best songs."

At all costs:

- "She was determined to win the competition at all costs (whatever it takes)."
- "We must protect the environment at all costs (no matter what)."

Sit on the fence:

– "He decided to sit on the fence (be undecided) and wait for more information before making a decision."

– "The politician was criticized for sitting on the fence (being neutral) on the important issue."

Like nobody's business:

– "She was working like nobody's business (extremely hard) to finish the project on time."

– "He was eating like nobody's business (very quickly) after a long day of work."

Divergent:

– "Their opinions on the matter were divergent (different)."

– "The two paths led in divergent (separating) directions"

і трансформували у потрібне нам завдання

Exercise 2. Match the highlighted words or phrases with a similar meaning in the box

liberation	no matter what	being neutral
jerk	very quickly	be undecided
launch	shivered	separating
extremely hard	different	whatever it takes

1. His eye began **to twitch** nervously as he waited for the results. 2. She was determined to win the competition **at all costs**. 3. The prisoner felt a sense of **release** as he walked out of the prison gates. 4. He decided **to sit on the fence** and wait for more information before making a decision. 5. The two paths led in **divergent** directions. 6. He was eating **like nobody's business** after a long day of work. 7. The horse's skin **twitched** as the fly landed on its back. 8. The new album is a **release** of all their best songs. 9. We must protect the environment **at all costs**. 10. She was working **like nobody's business** to finish the project on time. 11. Their opinions on the matter were **divergent**. 12. The politician was criticized for **sitting on the fence** on the important issue.

Далі необхідно було почати роботу з текстом. Ми вирішили робити це у форматі іспиту, тож ввели один абзац тексту і сформулювали завдання для Gemini: «Надай 4 різних заголовки до цього абзацу, де вірним є тільки один». Отримали:

1. The Joys of Dancing: Overcoming Embarrassment
2. Why I Avoid the Dance Floor
3. The Stress of Social Dancing
4. Dancing: A Professional Perspective

Правильний заголовок: 1. The Joys of Dancing: Overcoming Embarrassment

Gemini навіть надало пояснення, чому саме цей вибір є вірним:

Цей заголовок найкраще відображає зміст абзацу, оскільки автор говорить про своє збентеження, але також згадує про користь танців для здоров'я.

Інші заголовки не відповідають змісту абзацу: «Why I Avoid the Dance Floor» – автор не уникає танців повністю; «The Stress of Social Dancing» –

акцент робиться не тільки на стресі, а й на користі; «Dancing: A Professional Perspective» – автор не є професійним танцюристом.»

Таким чином ми опрацювали три абзаци скрипту і ось такий кінцевий вигляд воно мало для здобувачів освіти:

Exercise 3. Read the passages and choose the correct heading.

Sometimes, but I'm not a great dancer. To be honest, I get a bit embarrassed. But maybe I shouldn't, because it's been proved that dancing has many physical and mental health benefits, including releasing stress, boosting your mood, or just enjoying a fun night out.

1. The Joys of Dancing: Overcoming Awkwardness
2. Reasons for Avoiding the Dance Floor
3. The Stress of Social Dancing
4. Dancing: A Professional Perspective

I love nothing more than a night or a day out where I can just dance like no one's business. To me, it's just such a release and it's something that I definitely rely on to get the stress out of my body. And I now absolutely love to move. Any chance I get, I'll dance. Now, I know everyone is not a fan, 'cause some people can find dancing to be awkward or uncomfortable... and I've seen people who just avoid the dance floor at all costs, but dancing is so good for us and potentially our brains.

1. The Power of Dance: My Personal Escape
2. Dancing: A Source of Social Anxiety
3. The Importance of Avoiding Dance
4. Dance Styles and Techniques

That's a pity, Neil, because the benefits of dancing are huge – just ask Dr Peter Lovatt, also known as, Dr Dance. Over four decades he's studied how dancing helps improve brain function in everyone from children and adults to older people living with diseases like Parkinson's and Alzheimer's. Dr Lovatt's dance therapy involves spontaneous movements, closing your eyes and letting the music move you. It promotes divergent thinking leading to happier, more creative brains.

1. Dr. Dance: Unlocking Brain Power Through Movement
2. The Dangers of Dance Therapy
3. Parkinson's and Alzheimer's: The Ineffectiveness of Dance
4. Dr. Lovatt's Musical Preferences

На завершення заняття і маючи на меті навчити здобувачів освіти робити короткі висновки з абзацу текстів, ми вирішили доцільним зробити це на матеріалі тексту пісні про танці, до речі, пісню також може допомогти знайти Gemini. Була обрана пісня Tones and I — Dance Monkey і сформульоване завдання для ресурсу «Which social issues does this song raise?». Ми отримали варіанти відповідей:

This song raises several issues related to dance, relationships, and emotions:

– Admiration and Adoration: The song describes a strong admiration for the dancer, their shine, and style. It expresses a desire to see the dance again and again.

– Emotional Dependence: The dancer evokes strong emotions, even to the point of tears. A sense of dependence on the dance and the dancer arises.

– Exploitation and Objectification: Phrases like "Dance for me," "Move for me," and "I'll make you do it all again" can be interpreted as demands and control over the dancer. The dancer is perceived as an object for entertainment and fulfilling desires.

– Self-Expression and Freedom: The dancer, on the other hand, may perceive dance as a way of self-expression and freedom. The phrase "Just like a monkey I've been dancing my whole life" may indicate a natural and unrestrained love for dance.

– Power and Control: The song conveys a dynamic of power, where one side demands dance and the other performs. This may reflect inequality in relationships or a desire to control the situation.

– Art and Entertainment: Dance is presented as an art form that evokes strong emotions. At the same time, it is entertainment that satisfies the audience.

Exercise 4. Завдання для здобувачів «Listen to the song TONES AND I — DANCE MONKEY. *This song raises 6 themes related to dance, relationships, and emotions. They can have both positive and negative meaning. Name these themes.*»

І далі є варіанти роботи з піснею. Здобувачі можуть надати і обговорити свої відповіді, можуть надати свої і порівняти з варіантом відповідей Gemini.

Висновки і пропозиції. Використання освітніх ресурсів і платформ надає викладачу безліч можливостей для створення цікавого і різноманітного контенту на заняття і у той же самий час економить зусилля. Викладачу по-перше, важливо розуміти мету свого заняття і кінцевий результат, по-друге,

якими засобами ця ціль буде досягнута, які вправи є доцільними.

Список використаної літератури:

1. Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 р. № 1556-р). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text> (дата звернення 06.04.2025);
2. Дубчак А., Литвиненко Я. Напрями використання штучного інтелекту за сучасних умов. *Міжнародна наукова конференція : тези доп.*, 28-30 верес. 2020 р., Тернопіль / ФОП Паляниця В. А., 2020. С. 64–65.
3. Дем'яненко В. Системи штучного інтелекту в адаптивному навчанні. *Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України*: матеріали наук. конф., м. Київ, 20 лют. 2019. / Ін-т інформ. технол. і зас. навчання НАПН України, 2019. С. 19–21.
4. Вікторова Л.В., Кочарян А.Б., Мамчур К.В. Застосування штучного інтелекту та чат-ботів під час вивчення іноземної мови URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2021/32/part_2/35.pdf (дата звернення: 04.06.2025).
5. Онлайн-інструменти для навчання і викладання іноземних мов: практичний довідник-порадник / автор-укладач Лемещенко-Лагода В.В.; Дім Європи. – Київ, 2024 – 57 с.
6. 6 Minute English. Dancing for the brain URL: https://www.bbc.co.uk/learningenglish/english/features/6-minute-english_2024/ep-240418 (дата звернення: 04.06.2025).

Kravets O. Practical Study of Artificial Intelligence Application in Foreign Language Learning

The article discusses the relevance of distance education as a component of the modern educational process, which requires additional efforts from educational institutions to organise and conduct classes. It is emphasised that distance learning actively uses digital technologies, but the difficulty lies in choosing the most useful tools among their variety for teachers and students.

The author suggests that artificial intelligence (AI) can become an important assistant in this area, helping teachers save time and create interesting content. The text refers to an official document – the Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 02 December 2020 No. 1556-r, which approves the Concept of Artificial Intelligence Development in Ukraine. This document defines the development of AI as a strategic direction for the country, with a special focus on education as a priority application of the technology.

In the context of education, artificial intelligence is understood as an organised set of information technologies used to perform complex tasks through the use of research methods and information processing algorithms. It is noted that artificial intelligence systems are capable of receiving information, processing it, independently creating new data, models, making decisions and determining ways to achieve the tasks.

The article goes on to describe the main platforms that can be used by a teacher in preparation for a class. The author offers such tools for creating educational content as TWEE, WORLDWIDE, Gemini. The author considers the peculiarities of using these tools, giving examples of their application and use in the classroom. In order to demonstrate the work of educational tools, the author provides an example of a practical lesson on the topic of 'Sports', which was prepared using the Gemini chatbot.

Thus, the article emphasizes the importance and prospects of using artificial intelligence in the educational process, especially in the context of distance learning. The article focuses on the practical importance of artificial intelligence for preparing students for the Unified Master's Entrance Exam and outlines the key areas of research in this area aimed at improving the quality and efficiency of education.

Key words: educational tools, educational content, TWEE, WORLDWIDE, Gemini, creation of interactive exercises